

strag kunde med Berettigelse hjælpe Jordbruget ved Lettelser gennem de direkte Skatter og ved Lettelse af de kommunale Byrder. De direkte Skatter, der her i Landet beløbe sig til ca. 9 Millioner Kr., hvile ikke paa Formue og Velgighed som et naturligt Grundlag for direkte Skatter, men derimod som en hæmmende Byrde paa al Virksomhed, knyttet til fast Eiendom. De Forudsætninger, som vare tilstede, da i sin Tid disse Skatter bleve indførte, ere ikke længere tilstede. Alle de Forhold, hvorunder Jordbruget virker nu i Sammenligning med de Forhold, hvorunder det tidligere virkede, ere fuldstændig forrykkede. Jeg skal ikke komme nærmere ind derpaa, men for saa vidt Finansministeren maatte mene, at f. Ex. en Hartkornskat er at betragte som en Prioritet, saa vil jeg dertil sige, at selv om man betragter den som saadan, vil det dog være retfærdigt eller billigt, at Renten af denne Prioritet, altsaa Hartkornskatten, den direkte Skat, ikke opkræves med et høiere Beløb, end der har været ment, da den blev paalagt. Den burde helst opheves, fordi det er en utilbørlig Byrde, der lægges paa Brugeren af fast Eiendom. Det er en Skat, som opkræves af disse Brugere forud for den Skat, som opkræves af dem i Lighed med andre Borgere, gennem de indirekte Skatter. Men ved Møntforandringen har man faktisk forhøiet denne Skat omtrent med en Tjerdedel. Det vil i alle Tilfælde, selv om man ikke vil gaa til Ophævelsen af hele den direkte Skat, være en simpel Retfærdighedshandling, efter at Staten har forandret Møntfoden, at disse Skatter fremtidig kun kunne opkræves til enhver Tid i Forhold til den Værdi, som Sølvet har, sammenlignet med den Værdi, det havde den Gang, da Møntfoden forandredes. De kommunale Skatter ere alle sammen direkte Skatter, der hvile tungere og tungere paa Jordbruget, jo mere Tiden forværes. De kommunale Skatter gaa væsentlig til Veivæsen, Fattigvæsen, Sygehuse og Lignende (Vust: Skolevæsen!) Ja, Skolevæsen. Det er berettiget og fuldt berettiget at fordrø, at der fra Statens Side ydes Jordbruget gennem Kommunerne en Støtte i denne Henseende. Det er ubilligt, at al Byrde i denne Henseende skal hvile paa Kommunen. Det er billigt at forlange overfor hele den store Arbejderbefolkning og overfor Jordbruget, at der snarest muligt tilveiebringes en Alderdomsforsørgelse, hvorigennem Kommunerne kunne lettes for deres Fattigbyrde. Det er billigt, om der tilveiebringes en Ordning af Sygehuse og Sygepleien rundt omkring i Landet, saaledes at Staten bidrager sin Del dertil. Det er Samfundets Pligt gennem Staten

at komme Indtøvet til Hjælp i Alderdommen, i Sygdoms- og Ulykkestilfælde. Det skal ikke være en Alderdomsforsørgelse, der som et Experiment beregnet paa Fremtiden anviser et Par Millioner Kroner, men en Alderdomsforsørgelse, der træder i Kraft strag. Endelig er der det meget vigtige, men tyngende Veivæsen. En af Aarsagerne til den vanskelige Stilling, under hvilken Jordbruget faktisk befinder sig, er begrundet i Kommunikationsmidlernes overordentlige Udvikling, i Anlæg af Telegraf og Kanaler og alt Slikt. Men Følgen deraf er, at naar vi skulle støtte Jordbruget, maa det ogsaa støttes gennem Kommunikationsmidlernes Udvikling hos os selv. Hertil hører selvfølgelig først og fremmest Udviklingen af Jernbanenettet, men jo mere Jernbanenettet udvikles, og jo mere Kommunikationsmidlernes Udvikling bliver en Nødvendighed for os, desto vigtigere bliver rundt omkring i Kommunerne Forbedringen af Veiene, Anlægget af nye Veie og i det Hele Udviklingen af et Veinæt, der gjør Jernbanerne frugtbringende. Men det er aldeles klart, at jo fjernere Egnene ligge fra Jernbanerne, fra de Centre, hvorfra Jernbanen udgaar, desto større Byrder bliver der paa Jordbruget i disse Egne, og dog er der ikke en Egn, ikke den fattigste Egn i hele Landet, som ikke maa bidrage Sit til Udviklingen og til at bære de Jernbaner, som ere anlagte i de bedre stillede Egne. Det synes saaledes at være berettiget, at man ved direkte Tilskud fra Statens Side støtter Kommunerne i Udviklingen af deres Veivæsen. Det er tre af de Byrder, der væsentligt tynde paa Kommunerne, og altsaa mener jeg, at der burde skaffes Midler tilveie, ja, der er Midler tilstede, saa at Staten kan træde til og støtte Jordbruget direkte gennem Hartkornskattens Formindstelse og gennem Tilskud til Kommunerne i Forhold til hvad de anvende til Veivæsen, Fattigvæsen og Sygdomstilfælde. Med Hensyn til Skolerne er det jo en Selvfølge, at hvad der her er sagt om de almindelige Anliggender ogsaa gjælder i høieste Grad om Skolerne, og det er naturligt, at Staten bør opfatte det som sin Pligt at fremme Undervisningen, ikke overlade det Hele til Kommunerne, men ogsaa bære sin væsentlige Andel deraf. Dette er, hvad der kan bringe Jordbruget øieblikkelig Hjælp.

Med Hensyn til at støtte det under sin Udvikling, da er det klart, som jeg alt har udtalt, at det her gjælder om at fremme Jernbanenettet overalt, hvor der er Anledning til det. Det gjælder om at skaffe os Havne til Fordel for Handel og Skibsart og særlig for Fiskeriet, som er i høi Grad